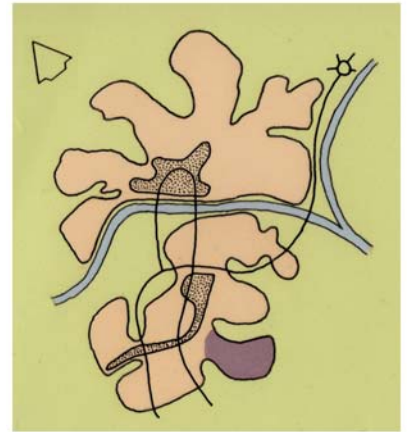

Rijkerswoerd in Arnhem

stadsgewest Kopenhagen 1,75 miljoen inwoners

De stedenbouwkundige Bohdan Malisz heeft het stedenbouwkundig plan van Rijkerswoerd ontwikkeld overeenkomstig de inzichten van het structuurplan voor geheel Arnhem. Het onder vakgenoten bekende model van het zgn. Vingermodel (1947) voor Kopenhagen was volgens hem prima van toepassing voor Arnhem. Het prachtige Sonsbeekpark dringt diep door als een groene ruimte tot aan het centrum. Langs de randen ligt de stedelijke bebouwing. Hetzelfde kan gesteld worden bij de parken Klarenbeek en Angerstein-park Presikhaaf. Met een beetje fantasie is dat weer te geven in de vorm van een gespreide hand waarbij de vingers los van elkaar staan. In Arnhem-noord is dat goed voor te stellen. Rijkerswoerd is in Arnhem-zuid als een model vinger ontwikkeld (zie de uitgave Rijkerswoerd, wonen tussen groene vingers).

Het Vingerplan van 1947

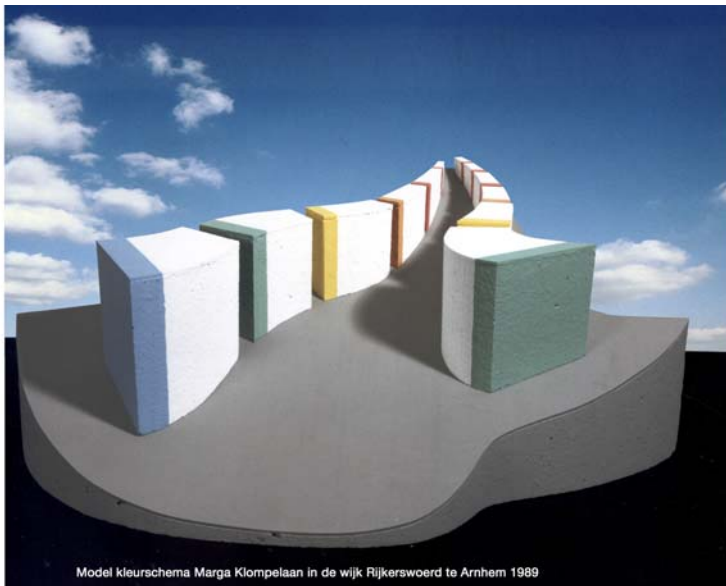
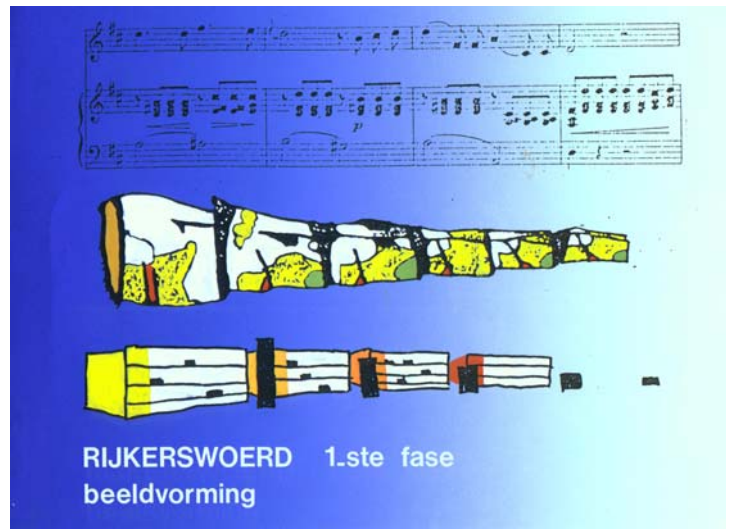
In 1987 begonnen de werkzaamheden aan Rijkerswoerd. In dat jaar werd ik bij het plan betrokken. Mijn bijdrage was in de eerste plaats het vergroten van de beeldende overdracht van dit als model "Vinger" voorgestelde stedenbouwkundige plan. De groeirichting van het plan en de ruimtelijke opbouw waren in eerste instantie abstract.

Het maken van deze modellen die geen maquettes op schaal waren maar aspecten uit het plan centraal stelden maakte de overdracht aan derden inzichtelijker. De overdrijvingen die hiervoor nodig zijn hadden mijn interesse.

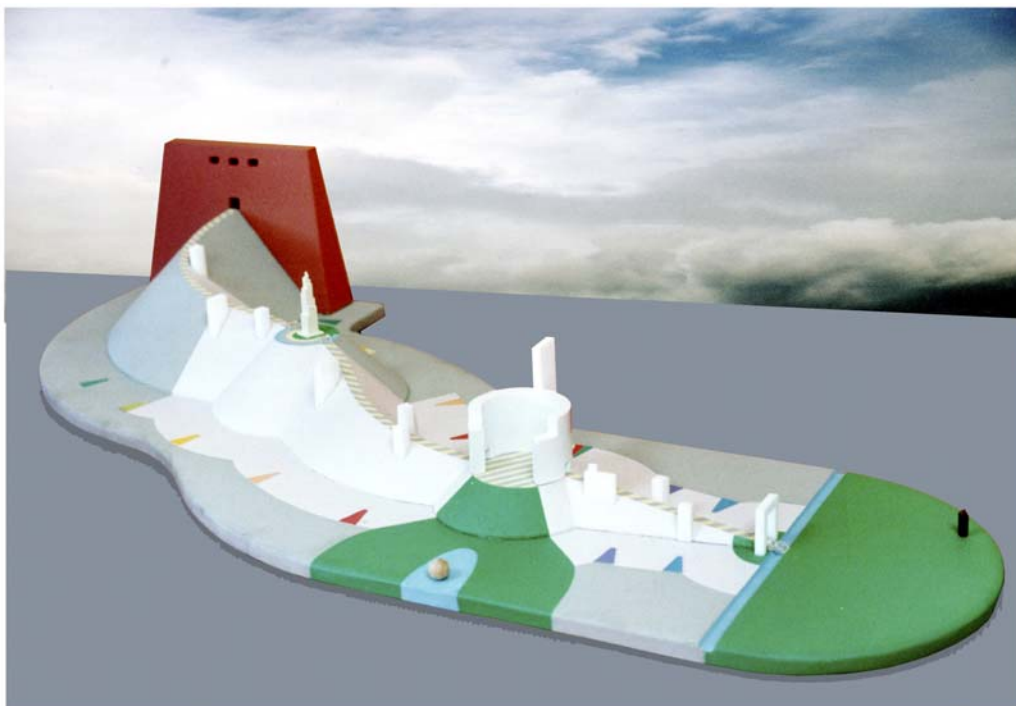
Links is op de luchtfoto uit 1979 te zien dat het plangebied van Rijkerswoerd bijna volledig bestaat uit weilanden. In het noorden is de wijk Kronenburg al bijna gereed. De Huissensedijk is de ondergrens en parallel hieraan ligt iets meer ten zuiden de Mooieweg. Onderaan de foto ligt de Rijkerswoerdsestraatweg waaraan de wijk zijn naam ontleent. Daar weer onder ligt de reservering voor het Lingezegepark. In het schema rechtsonder is de "woonvinger" (1987) Rijkerswoerd omgeven door groen getekend.

Model kleurschema Marga Klompelaan in de wijk Rijkerswoerd te Arnhem 1989

Linksboven geeft een soort dwarsdoorsnede weer van de woonvinger Rijkerswoerd. In het midden is de witte zone aangegeven langs de centrale ontsluitingsweg de Marga Klompelaan. Hierlangs komen relatief hoge lange stroken bebouwing waarachter aan beide zijden een lagere bebouwing in blokvorm overgaand in losse bebouwing die ten slotte aansluit bij de te handhaven boerderijen langs de Mooieweg en de Rijkerswoerdse straatweg. Hier bepalen zij de afwisselende materiaal en kleurschakeringen. De witte middenzone met kleuraccenten wordt in het model hiernaast extreem weergegeven. Deze lange Marga Klompelaan levert een aaneenrijging van beeldindrukken op die tezamen het karakter van deze wijk bepalen. Deze lineaire beleving in de tijd is in overdreven vorm weergegeven als een muziekstuk. Parallel hieraan zijn een aantal ruimtelijke specifiek plekken ingericht die voor het langzame verkeer ervaarbaar zijn en die een verblijfskwaliteit hebben. Het Winkelcentrum met zijn grote "raam" naar de Betuwe en het Groene Plein met het gele gemeal zijn daarvan de duidelijkste voorbeelden (zie het model hieronder waarbij het rode blok staat voor Kronenburg).

Zicht vanaf het oostelijk gelegen nieuw aangelegde bos tussen Huissen en Rijkerswoerd naar de centrale zone van de wijk. Het hoge witte deel staat voor het winkelcentrum dat door de architect Han van Ardenne is ontworpen. Het rode blok op de achtergrond is een symbolische weergave van het naar binnen gerichte winkelcentrum Kronenburg dat Arnhem-zuid als geheel bedient. Frontaal op de voorgrond is een monumentale beëindiging van de Marga Klompelaan in de vorm van een poort weergegeven. Later heeft beeldend kunstenaar Thom Pucky daar een geheel eigen voorstelling van gemaakt. De foto hieronder laat dit kunstwerk zien vanaf het einde van de laan richting het toen nog jonge bos.

Hieronder is in een schema een samenvatting te zien van de spelregels. De modellen zijn gebruikt om visueel te overtuigen. Het schema is alleen om het praktisch aan te geven hoe het beoogde eindbeeld op elkaar is af te stemmen.

